

06/11/2008

PRESIDENT OBAMA

"Què farà Obama? Impossible saber-ho atesa la falta de consistència entre el seu programa inicial força redistributiu i els seus silencis dels últims mesos"

Carles Boix

Afortunadament, la jornada electoral va tenir un final ràpid i serè. Els resultats va ser evidents poc després de tancar-se les urnes a Indiana a les set de la tard. Amb els mapes del comtats de l'estat a la mà, canviant a la pantalla en temps real, no calia gaire esforç per a percebre com una lleugera oscil·lació en el vot al Midwest acabava de convertir Obama en el primer president biracial (i binacional) del país. Quedaven enrere les eleccions tumultuoses dels darrers vuit anys i la tensió amarga tan llargament explotada pel partit demòcrata de saber-se derrotat per un marge estretíssim. Empès per dues guerres i una economia sense nord, Amèrica ha preferit, de manera previsible, buscar un nou camí cap endavant.

Poc després de tancar-se les urnes a Califòrnia, **John McCain** concedia la victòria a Obama en un discurs admirable: patriòtic, humil, mancat de tot esperit de revenja o de ressentiment, disposat a col·laborar en la millora d'aquest país. Sota el cel fred i sec d'Arizona, aquest cel que reflecteix una certa luminositat fins i tot de nit, McCain interpretava els resultats com calia: Estats Units finalment superava les "velles injustícies que en el passat havien tacat la reputació de la nació i que havien negat a alguns americans les benediccions de la ciutadania americana".

Un hora més tard, una multitud entusiasta saludava Barack Obama a Grant Park, al bell mig de Chicago. El moment, ple de la grandiositat tant ben cultivada per Hollywood, va agafar el gir catàrtic – ple de banderes, recitant la promesa de fidelitat al país que se sol dir a les escoles cada matí i cantant l'himne americà – d'una multitud que se sent finalment vindicada. Amb la sortida de les famílies presidencial i vice-presidencial, de senyores vestides de trajos cursis, amb el mal gust propi de la moda femenina d'aquest país, amb la cridòria de la gent, i amb l'agitar de mans i banderes, en acabat tot va prendre la dimensió irreal d'una gran pel·lícula en pantalla gegant.

L'emoció era gran, palpable, lògica. I, tanmateix, el discurs d'**Obama** va ser fred, gairebé distant i estranyament desdibuixat. Potser convenia fer aquest tipus de discurs de la victòria, tot repassant, amb força retòrica, el somni americà, la possibilitat de conquerir noves fronteres, materials i espirituals. Però, més enllà de la promesa d'unitat i d'una crida a la prudència dels seus simpatitzants, el futur del país i la direcció del país a construir van quedar aparcats en el silenci més absolut.

El nostre nou president pot agafar molts camins diferents, perquè, de fet, el partit demòcrata té moltes ànimes diferents. Pot tornar a ser el partit de McGovern i de Carter, idealista però finalment incompetent – semblant a l'esquerra que Blair va enterrar amb el concepte de la tercera via. O, abandonant el programa electoral d'Obama, pot abraçar la moderació clintoniana i centrista. Hores d'ara totes aquestes vies estan obertes, amb el senat i la cambra de representants amb fortes majories demòcrates, un sentit molt punyent d'oportunitat històrica entre els congressistes americans després de tants anys de govern dividit, i una necessitat d'acabar de tallar amb l'herència

Bush. És a Obama, en tot cas, a qui li toca triar. I, al meu entendre, haurà de triar ràpid, és a dir, haurà de construir un discurs efectiu que doni sentit al mandat electoral que ha rebut. No pot tardar massa dir-nos què farà amb la victòria. Perquè si ell no dibuixa un horitzó, molts d'altres l'hi construiran.

Què farà Obama? Impossible saber-ho atesa la falta de consistència entre el seu programa inicial força redistributiu i els seus silencis dels últims mesos. Tanmateix, tenint en compte les restriccions militars i pressupostàries del moment, la meva aposta (i reconec que agafo la via optimista, perquè hi ha panorames que, de complir-se, farien totes les coses molt més negres) és la següent:

1. En primer lloc, triarà un equip econòmic de 'conservadors de Wall Street', com Rubin o Summers, per a estabilitzar els mercats i els inversors, amb un mandat dirigit a regular lleugerament el sistema financer.
2. En segon lloc, proposarà un nou paquet de mesures fiscals per a estimular l'economia en forma o bé de rebaixa impositiva o de més despesa. Els impostos potser pujaran per a les rendes més altes. Això, però, no compensarà els desequilibris fiscals i, per tant, per a quadrar els números mínimament, apostarà per una reducció de la despesa militar.
3. En tercer lloc, seguint l'estil sarkozyà de primera hora, nomenarà un gabinet amb estrelles, un gabinet fortament simbòlic, modern, a l'alçada d'aquestes temps de masses televisives i revistes roses: algun Kennedy, potser Gore com a secretari per al medi ambient, fins i tot Colin Powell per a defensa.
4. Oferirà a l'esquerra del partit demòcrata, com ara Jesse Jackson (júnior), els departaments de treball i de vivenda – per aquí podem esperar mesures que enforteixen considerablement els sindicats americans, com, per exemple, el pas de votacions secretes a assembles públiques per escollir representants sindicals.
5. La universalització de la sanitat ha estat un tema clau de l'agenda demòcrata des de fa vint anys. El pla Obama és més flexible que les propostes de Hillary Clinton. Contra el que molts diuen, pot haver-hi menys reticències entre les empreses d'assegurances mèdiques a noves mesures des de Washington del que s'espera: forçar a tothom a tenir una assegurança (si la provisió de serveis vé del món privat) pot reduir els costos perquè fa que tothom (inclosos aquells que no volen comprar assegurança perquè no tenen cap risc) hi contribueixin. L'èxit del plan, però, dependrà de com comencin les negociacions, de la flexibilitat de l'administració i del compromís públic per no ofegar una indústria com la farmacèutica que emplea prop de mig milió de persones en treballs directes i dedica 60.000 milions de dòlars en recerca cada any.
6. En matèria internacional, la sort comptarà decisivament. Si les negociacions amb Iraq ja en marxa arriben a bon port i si l'estratègia de força ideada per McCain continua funcionant, Obama pot començar a retirar les tropes per destinar-les a Afganistan. Europa tindrà poc en tot això: encara no he vist que la seva col.laboració passi de queixar-se constantment i mobilitzar opinió pública i premsa contra els ianquis.
7. I, finalment, el nomenament de jutges progressistes al Tribunal Suprem per a mantenir el predomini liberal i el statu quo en matèria de moralitat i ètica. Tres dels jutges liberals passen dels 70 anys. Un d'ells en té 88 i jo diria que ha estat resistint fins a poder passar la torxa a un jutge nomenat per un demòcrata. Algunes victòries en aquest àmbit seran suficients com a contentar els segments més liberals del país, tan oposats a qualsevol restricció en matèria d'avortament que pugui apropar els Estats Units a les regulacions europees, i així compensar-los per la política econòmica prudent que la situació aconsella.